

MUHARREM AYI VE AŞURE

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حَرَمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقِيمِ ilâ âhiri-l âyeh...

“Doğrusu, Allah’ın gökleri ve yeri yarattığı günkü kesin hükmünde, ayların sayısı on iki ay olup bunlardan dördü hürmetlidir. İşte doğru hesap budur. (Tövbe;36)

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ: شَهْرُ اللَّهِ الْحَرَمِ” “Ramazan orucu dışında en faziletli oruç, Allah’ın ayı muharremde tutulan oruçtur.” (Muslim, Siyam, 202, 203; Ebu Davud, Savm, 55)

Muhterem Müslümanlar!

Hutbemiz; **Muharrem ayı ve Aşure** hakkındadır. Muharrem; Hicrî takvimin ilk ayıdır, istikamette kalmak suretiyle kendisine hürmet edilmesi gereken haram aylardan biridir. Bu aylarda yapılan ibadet-ü teatin, hayır ve hasenatın sevabı kat kat olduğu gibi, yapılan haramların ve zulümlerin de cezası da kat be kattır. **Bugün, bu yılın muharrem ayının onudur.** Aşûra günü denilen Muharrem ayının onuncu gününde, tarihte pek çok önemli olayın meydana geldiği rivayet edilmektedir. Hazreti Âdem’in tövbesinin kabulü, Hazreti Nuh’un gemisinin tufandan kurtulup Cudi dağının tepesine oturması; Hazreti İbrahim’in ateşten kurtulması, Hazreti

Yakub'un oğlu Hazreti Yusuf'a kavuşması ve Hazreti Musa'nın Firavun'un zulmünden kurtulması bunlardan sadece birkaçıdır.

Aşûre Günü Tutulan Oruç:

Ramazan Bayramının birinci günü ile Kurban Bayramının dört günü hariç, senenin her gününde Allah rızası için oruç tutmak mümkündür. Rasûl-ü Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz, Muharrem ayında oruç tutmanın faziletine dair beyanlarda bulunmuş; hususiyle **bu ayın dokuz, on ve on birinci günlerinde** oruç tutmayı ashabına tavsiye etmiş; Aşûra gününde tutulan orucun, geçen bir yıl boyunca işlenen hata ve günahların bağışlanmasına vesile olabileceğini müjdelemiştir. (*Müslim, Sıyâm 197*)

İbni Abbas bize şu malumatı aktarır: “Rasulullah Medine'ye hicret ettiğinde Yahudilerin Aşure gününde oruç tuttuklarını gördü ve: “Bu oruç nedir?” diye sordu. Kendisine şöyle cevap verildi: “Bugün iyi bir gündür. Allah Teâlâ bugün de Musa (a.s.) ile İsrailoğullarını düşmandan kurtarmıştır. Bu sebeple Musa (a.s.) bugün de oruç tutmuştur.” Peygamber Efendimiz: “**Ben Musa'ya sizden daha yakınım**” buyurdu ve bugün de oruç tutulmasını emretti.” (*Buhari, Savm, 69; Müslim, Sıyam, 127,128*)

Bu durum Ramazan orucu farz kılınıncaya kadar devam etti. Daha sonra ise Rasulü Ekrem (Aleyhissalâtü vesselâm) Efendimiz: “Bugün Aşure günüdür. **Bugün de**

oruç tutmak sizlere farz olmamıştır. Dileyen oruç tutsun, dileyen tutmasın.” buyurarak Aşure orucu mevzuunda insanları muhayyer bırakmıştır. Önce farz iken sünnete dönüşen bir hüküm, böyle bir geçmişi olmayan sünnetten daha üstündür. Bu sebeple aşûre günü orucuna ihtimam göstermek gerekir. Nitekim Resûl-i Ekrem Efendimiz, kendisi hem tutmuş hem de tutulmasını tavsiye etmiştir.

Peygamber Efendimize Yahudilerin ve Hristiyanların sadece onuncu güne tazim ettikleri, bu sebeple o gün oruç tuttıkları haber verilince, **"Eğer gelecek seneye kadar yaşarsam dokuzuncu gün oruç tutarım"** buyurmuştur. Ancak Efendimiz gelecek senenin muharrem ayından önce vefat etmiş, muharrem dokuzunda oruç tutamamıştır. Bu sebeple Müslümanların Aşure orucunu **muharrem dokuzuncu ve onuncu günlerinde tutmaları müstehaptır.** Zira Peygamber Efendimiz'in niyet ettikleri de ümmet için sünnet sayılır. *(R. Salihin Şerhi-5.Cilt/225. Bab)*

Kerbela:

Hicri 61/Milâdi 680 yılı Muharrem ayının onuncu gününde vuku bulan Hazreti Hüseyin'in şehadetinden dolayı o gün bir yönüyle hüzün hislerini de tetikleyen bir gündür.

“Bugün mah-ı Muharremdir, muhibb-i hanedan ağlar.
Bugün eyyam-ı matemdir, bugün âb-ı Revan ağlar.”
(*Alvarlı Efe*)

Hicretin 61. yılında vuku bulan bu elîm olay, bütün Müslümanlar için büyük üzüntü sebebi olmuştur. Şîa için bu tarih, önem kazanmış ve Hz. Hüseyin'in intikamını alma ahdinin tazelendiği bir matem günü olmuştur.

Muharrem ayı vesilesiyle oruç tutulabilir, iftar sofralarında bir araya gelinebilir, aşure ikram edilip ağızlar tatlandırılabilir. Ehl-i Beyt'in ve Kerbelâ şehitlerinin faziletleri, bilhassa Hazreti Hüseyin'in derinliği anlatılarak onlarla bütünleşme ve onlar gibi olmaya çalışma yolunda bazı meselelerin müzakereleri yapılabilir. Ehl-i Beyt'i hayırla anabilir, onlara dualar edebilir, mevlidler okutabilir, hatimler yapabilir ve daha başka hayr ü hasenât ortaya koyup sevaplarını onlara bağışlayabiliriz. **Kadere taş atma da sayılabilecek şekilde sadece matem havasına bürünmenin ve yas tutmanın bir sevabı söz konusu değildir.** Lü'lülerin, İbn-i Mülcemlerin, Şimirlilerin elleri kurusun... Ne var ki, onların yaptıkları şeylerden dolayı –biraz da garaz duygularını işin içine sokup– başkalarına sövmek ve bir zümreyi karalamak insana sevap kazandırmaz.

Birilerini severken başka birilerine düşmanlık etme din değildir; o mevzuda herhangi bir ilahî emir yoktur. Hatta dinde Firavun gibi tiranlara sövülmesi ve

onlara lanet edilmesi gerektiğine dair bir emir de söz konusu değildir; sövüp saymanın hiçbir sevabı yoktur. Sövmeler saymalar, sövüp saymalara neden olmaktadır. Nitekim, Kur'an şöyle buyurmaktadır: **“Onların Allah’tan başka yalvardıkları tanrılarına hakaret edip sövmeyin ki, onlar da cahillik ederek hadlerini aşip Allah’a hakaret etmesinler!”** (En'am, 6/108)

Peygamber Efendimiz de bir hadis-i şeriflerinde kişinin anne ve babasına sövmesinin büyük günahlardan olduğunu ifade etmiş, orada bulunanlar bu durumu yadırgayıp: “Kişi hiç anne ve babasına söver mi?” diyerek izah isteyince, Allah Rasûlü; “Evet, kişi tutar bir başkasının babasına söver, (edebe uymayan sözler söyler), başkasıda söven kişinin babasına, annesine söver.” buyurmuştur. (Buhari, Edeb 4)

Âşûrâ Tatlısı:

Âşûrâ tatlısıyla ilgili izahlardan biri şöyledir: Rivayete göre iman edenler sel felaketinden, tufandan kurtulduklarında azıklarını açtılar; buğday, nohut, fasulye vs. yiyecek maddelerinden karıştırarak pişirdiler... Pişirilen aş öyle bereketlenmişti ki, herkes doymuştu. Aradan nice bin yıllar geçmesine rağmen **iman edenlerin kurtuluş günü**, zamanla aşure denilen bir tatlı yaparak anılır ve yaşatılır oldu. Her yıl 10

Muharrem'den başlayarak bir ay Müslüman aileler aşure sofralarında bir araya gelir, Hz. Nuh'a inananların kurtuluşunu ve sapıkların acıklı akıbetini hatırlar, bundan kendilerine ders ve ibret çıkarırlar.

Bu tatlıyla ilgili bir başka izah ise şöyledir: Âşûrâyı Şia'nın yas günü ilân etmesine karşılık Emevîler Kerbelâ faciasını unutturmak için bir vesile sayarak o günü âdetâ bir bayram kabul etmişlerdi. Hatta Fatımî Devleti'nin yıkılmasından sonra şenlikler düzenlenmiş, tatlı yiyecekler pişirilmiş ikram edilmiştir.

Pek çok geleneklerimiz örf ve adetimiz yediden yetmişe bütün milletin fertlerini birleştirir, kaynaştırır, dayanışmaya, iş birliğine vesile olur. Aşure geleneğimiz de bir tatlı ikramı gibi görünmekle beraber, sembolize ettiği manevi hadise ve meydana getirdiği kardeşlik atmosferi bakımından mühimdir. Bizler bir yandan Hz. Nuh'un ardı sıra yürüyen şuurlu mü'minlerin kurtuluş gününü aşure sofralarında anarken, Hz. Hüseyin'i ve ehl-i beytinden o hadisede hayatını kaybedenleri rahmetle anarız. Aşûre orucunun bu olay ile irtibatlandırılması yanlıştır. Böyle bir niyetle oruç tutulması bid'at olur.

Hutbemizi bir hatırlatma ile bitirelim; Muharrem ayının onuncu gününde, Müslümanların yüreğini yakan Hz. Hüseyin ve ailesinin şehit edilmesi olayı olduğundan,

o gün bu tatlıyı yemek **ehl-i beyt sevgisini esas tutan kardeşlerimiz tarafından sevimsiz karşılanmaktadır. Kerbela'da Muharrem ayının on üçünde sadece, Efendimizin torunu Hz. Hüseyin'in oğlu, Zeynel Abidin'in hayatta kaldığı ve dolayısıyla da Efendimizin neslinin devam edeceği anlaşıldığı için, Aşurenin şükür amaçlı 13. gün veya sonrasında ikram edilmesi** daha isabetli olabilir. Bu tavsiyemiz, 10. Gün Aşure yapmanın ve yemenin haram olduğu manasında değil, sadece bir anlayış ve nezaketi hatırlatma manasındadır.

Rabbimizden niyazımız; Müslümanlar olarak bu aydaki tarihi olayları iç yüzü ile öğrenmeyi ve bunlardan gereken dersleri çıkarmayı bizlere lütfeyesin. Günümüzde farklı renk ve desenleri ile yaşanan Kerbelaları bitirsin. Hz. Hüseyin ve İmam Zeynelabidin'in yolundan gidenlere ferec ve mahreç lütfeyesin, rahat nefes alanlara ve imkanı olanlarımıza madur ve mazlumların imdadına koşabilme imkan ve fırsatını bizlere bahşeyesin.